

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH ZŁOTNIKI KUJAWSKIE

KONCEPCJA SMART VILLAGE DLA WSI ZŁOTNIKI KUJAWSKIE

KONCEPCJA OPRACOWANA W RAMACH PRZEDSIĘWZIĘCIA 3.2.3. Opracowanie koncepcji Smart Village w ramach zakresu tematycznego: Aktywizacja i integracja mieszkańców LSR do 2023 roku Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli na lata 2014-2020.

Złotniki Kujawskie, 2024

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W KONCEPCJI SV

1. Charakterystyka grantobiorcy
2. Opis procesu tworzenia partnerstwa na rzecz powstania koncepcji SV
3. Konsultacyjna rola lokalnej społeczności w procesie tworzenia koncepcji SV
4. Plan włączenia społeczności w realizację koncepcji SV, z uwzględnieniem roli organów sołeckich
5. Sposób modyfikacji koncepcji i jego partycypacyjny charakter

ROZDZIAŁ II

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI I LUDNOŚCI OBJĘTEJ KONCEPCJĄ SV

1. Opis miejscowości i jej mieszkańców
2. Potrzeby rozwojowe i potencjał miejscowości, w tym charakterystyka komponentu cyfrowego i/lub klimatycznego i/lub środowiskowego oraz poprawy wykorzystania wiedzy
3. Uproszczona analiza słabych i mocnych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń w jej otoczeniu

ROZDZIAŁ III

SPÓJNOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ KONCEPCJI Z INNYMI DOKUMENTAMI

ROZDZIAŁ IV

LISTA KOMPONENTÓW KONCEPCJI SV

1. Szczegółowa lista projektów objętych koncepcją SV

ROZDZIAŁ V

PRZEWIDYWANE KORZYŚCI Z WDROŻENIA KONCEPCJI DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

ROZDZIAŁ I

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W KONCEPCJI SMART VILLAGE

1. CHARAKTERYSTYKA GRANTOBIORCY

Koło Gospodyń Wiejskich Złotniki Kujawskie zostało zawiązane we wrześniu 2021 roku. 16 września 2021 r. uzyskało wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (nr identyfikacyjny ARiMR: 078937190, nr KRS: 0407090001). Koło mieści się na ul. Powstańców Wielkopolskich 5 w Złotnikach Kujawskich.

Koło Gospodyń Wiejskich Złotniki Kujawskie wcześniej było jednostką podlegającą pod Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych. Tworzy je 17 kobiet w różnym wieku, które chętnie angażują się w lokalne imprezy na terenie sołectwa i gminy. Są one współorganizatorkami takich wydarzeń jak: Dożynki, Dzień Dziecka, Dzień Pieczonego Ziemniaka oraz Sołeckiej Wigilii. Ich przepisy kulinarne trafiły do dwóch edycji książki pt. "Smaki Powiatu". Znalazły się kilkukrotnie na podium w konkursach kulinarnych, w konkursach na aranżację stanowiska wystawowego podczas imprez organizowanych na terenie powiatu inowrocławskiego. W ramach integracji zorganizowały zabawę karnawałową z Kołem Emerytów Kolejowych.

W 2022 r. członkinie KGW Złotniki Kujawskie wygrały konkurs "Cyfrowe supermoce" (w ramach projektu "Kompetencje 3.0" realizowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego) i zorganizowały dla społeczności Złotnik warsztaty podnoszące kompetencje cyfrowe z zakresu:

- bezpieczeństwa online,
- obsługi mediów społecznościowych,
- projektowania graficznego,
- fotografii cyfrowej.

2. OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA NA RZECZ POWSTANIA KONCEPCJI SV

Na etapie przygotowywania wniosku o udzielenie grantu na opracowanie koncepcji Smart Village dla wsi Złotniki Kujawskie starano się pozyskać partnerów reprezentujących różne sektory: publiczny, społeczny oraz gospodarczy. Dla członkiń Koła istotne było wykorzystanie lokalnych zasobów i nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami, które będą wspierać organizację nie tylko podczas opracowywania koncepcji, ale przede wszystkim na etapie jej realizacji. Umowy partnerskie podpisano finalnie z czterema partnerami:

- Urzędem Gminy Złotniki Kujawskie,

- Biblioteką - Międzypokoleniowym Centrum Kultury,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Środowiska Lokalnego Gminy Złotniki Kujawskie "Równe Szanse",
- Firmą Handlową "Alex" Michał Biernacki.

Wybierając partnerów brano pod uwagę ich zasoby, możliwości, otwartość na współpracę oraz wcześniejsze doświadczenia we współpracy z danymi podmiotami. Urząd Gminy jest partnerem, bez którego realizacja większych przedsięwzięć we wsi nie byłaby możliwa. Biblioteka – Międzypokoleniowe Centrum Kultury posiada nowoczesną bazę lokalową z wyposażoną m.in. w sprzęt nagłaśniający salę widowiskową i zaplecze kuchenne. Jest również miejscem spotkań wielu mieszkańców zrzeszonych w formalnych lub nieformalnych grupach oraz osób indywidualnych. Stowarzyszenie "Równe Szanse" skutecznie dociera do dzieci i młodzieży, a Koło bardzo zależało na uwzględnieniu w strategii głosu najmłodszych mieszkańców Złotnik Kujawskich. Firma Handlowa "Alex" dysponuje przestrzenią przy jednej z głównych ulic wsi, dzięki czemu można łatwo i szybko docierać do mieszkańców z informacjami o działaniach poprzez dystrybucję plakatów i ulotek właśnie w tym miejscu.

Tabela 1 Obowiązki partnerów zgodnie z zapisami umów partnerskich

Nazwa partnera	reprezentowany sektor	zadania partnera
Urząd Gminy Złotniki Kujawskie	publiczny	Rekrutacja uczestników spotkań konsultacyjnych – przekazywanie informacji o terminach i miejscach spotkań konsultacyjnych koncepcji. Promocja projektu poprzez dystrybucję plakatu.
Biblioteka - Międzypokoleniowe Centrum Kultury	publiczny	Rekrutacja uczestników spotkań konsultacyjnych – przekazywanie informacji o terminach i miejscach spotkań konsultacyjnych koncepcji. Udostępnienie sali na spotkania konsultacyjne.
Stowarzyszenie "Równe Szanse"	społeczny	Rekrutacja uczestników spotkań konsultacyjnych – przekazywanie informacji o terminach i miejscach spotkań konsultacyjnych koncepcji
Firma Handlowa "Alex"	gospodarczy	Promocja projektu poprzez dystrybucję plakatu.

Mimo iż formalnie nawiązano partnerstwa z czterema podmiotami, do pracy nad tworzeniem koncepcji SV włączały się kolejne instytucje i organizacje, których przedstawiciele i przedstawicielki przychodziły na organizowane spotkania konsultacyjne. W spotkaniach (oprócz partnerów) wzięły udział osoby reprezentujące następujące podmioty:

- Publiczne Przedszkole “Kujawiaczek” w Złotnikach Kujawskich,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Urbańskiego w Złotnikach Kujawskich,
- Młodzieżowa Drużyna Strażacka Ochotniczej Straży Pożarnej w Złotnikach Kujawskich,
- Zespół Złotniczanki,
- Zespół Złoty Wiek,
- Z pasji do muzyku – po latach,
- Chór Parafialny w Złotnikach Kujawskich,
- Związek Emerytów i Rencistów,
- Radni reprezentujący wieś w Radzie Gminy,
- Sołtys,
- Rada Sołecka.

3. KONSULTACYJNA ROLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W PROCESIE TWORZENIA KONCEPCJI SV

Wypracowywanie koncepcji miało charakter partycypacyjny. Do procesu zostali zaproszeni przedstawiciele instytucji zlokalizowanych na terenie Złotnik Kujawskich, radni reprezentujący naszą miejscowość w Radzie Gminy, sołtys i rada sołecka, lokalni społecznicy i społeczniczki działające w organizacjach pozarządowych oraz grupach nieformalnych, a także zwykli mieszkańcy i mieszkanki – osoby niezrzeszone w żadnych organizacjach.

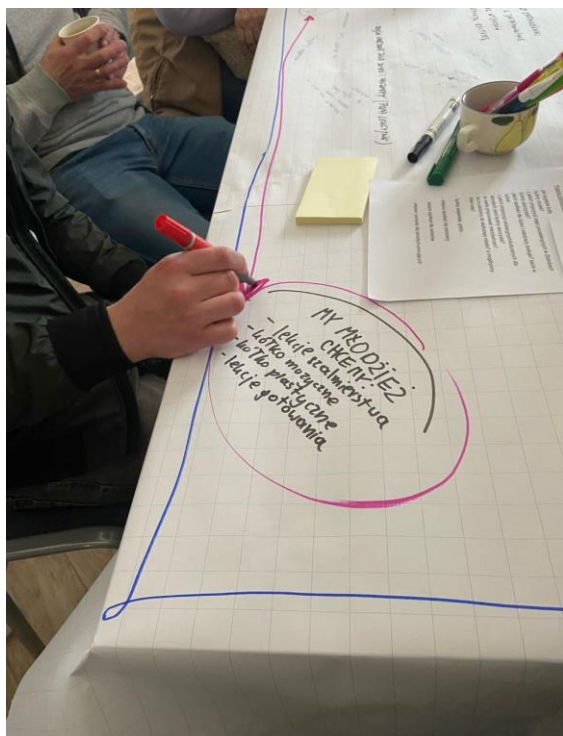

Fot. 1 Konsultacje społeczne (źródło: archiwum KGW)

Zorganizowano dwa spotkania konsultacyjne (10.04.2024 i 24.04.2024) w bibliotece, otwarte dla wszystkich osób mieszkających we wsi Złotniki Kujawskie, podczas których odbywały się zasadnicze prace nad koncepcją. Wzięło w nich udział w sumie 95 osób, w tym 84 unikatowe osoby. Co ważne, w spotkaniach brały udział również dzieci i ich głos także został uwzględniony w koncepcji.

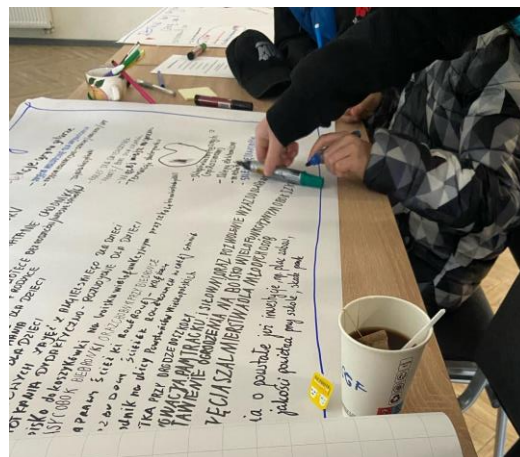

Fot. 2 Dzieci w toku konsultacji społecznych (źródło: archiwum KGW)

Fot. 3 Udział młodzieży w konsultacjach społecznych (źródło: archiwum KGW)

Informacja o spotkaniach była promowana poprzez plakaty dostępne na terenie miejscowości, w mediach społecznościowych, a także podczas rozmów bezpośrednich prowadzonych przez członkinie Koła oraz partnerów. Podczas spotkań Koło Gospodyń Wiejskich przygotowało dla osób uczestniczących poczęstunek nawiązujący do lokalnych tradycji kulinarnych.

Fot. 4-5. Konsultacje metodą World Cafe (źródło: archiwum KGW)

Wyzwaniem dla liderek z Koła był problem braku wiedzy na temat zasobów i potencjału wsi Złotniki Kujawskie oraz potrzeb jej mieszkańców i mieszkanki. Jako społeczność wiejska Złotniki nie prowadziły diagnozy potrzeb, zasobów i potencjału wsi, co znacząco utrudnia im wytyczanie głównych kierunków rozwoju miejscowości, przez co podejmowane działania mają charakter punktowy, nie stanowią spójnej wizji.

Spotkania konsultacyjne prowadzone były metodą World Café. To metodą facylitacji spotkań większej grupy osób. Pozwala ona na poruszenie kilku tematów podczas jednego spotkania. Dzięki pracy w mniejszych grupach, każda osoba uczestnicząca ma szansę wyrazić swoją opinię. Metoda oparta jest na założeniu, że ludzie noszą w sobie wystarczająco dużo mądrości i kreatywności, żeby stawić czoła wyzwaniom.

Mieszkańcy i mieszkanki byli pytani o opinie i pomysły związane z samymi Złotnikami (czemu lubią tu żyć i czego im najbardziej brakuje), o cyfryzację wsi, o kulturę i edukację, o ochronę przyrody i klimat. Dodatkowo, na osobnym stole można było wpisywać swoje uwagi niezwiązane z głównymi tematami oraz wyrazić swoją opinię i potrzeby związane z dostępnością i przedsiębiorczością. Społeczność bardzo zaangażowała się w działania diagnostyczne. Zebrano bogaty i różnorodny materiał, na podstawie którego powstała niniejsza koncepcja.

4. PLAN WŁĄCZENIA SPOŁECZNOŚCI W REALIZACJĘ KONCEPCJI SV, Z UWZGLĘDNIENIEM ROLI ORGANÓW SOŁECKICH

Już na etapie konsultacji społecznych, związanych z opracowaniem koncepcji Smart Village, dostrzeżono, że społeczność Złotnik Kujawskich jest żywo zainteresowana realizacją różnorodnych pomysłów na ożywienie życia wsi i jej mieszkańców. Z uwagi na szeroki udział młodzieży oraz seniorów (członkowie koła, licznie uczestniczący w konsultacjach są w większości w wieku produkcyjnym), uznano że rola mieszkańców we wdrażaniu koncepcji również musi być znacząca.

W celu włączenia społeczności w realizację koncepcji zaplanowano następujące działania:

- W toku przygotowań do pisania wniosków na poszczególne projekty tworzone będą zespoły robocze, związane z grupami docelowymi i świadome problemów tych grup. Grupy te konsultować będą kluczowe elementy wniosków, co pozwoli zarówno uniknąć błędów merytorycznych, jak i najpełniej dostosować wnioski do lokalnych potrzeb;
- Realizacja poszczególnych projektów (już na etapie planowania listy projektów kluczowych) powierzona została specjalistom tj. instytucjom i organizacjom pozarządowym mającym potencjał kadrowy i merytoryczny do wdrożenia przedsięwzięć;
- W toku uzgadniania projektów na działania infrastrukturalne prowadzone będą konsultacje społeczne nad projektem budowlanym, w celu zapoznania mieszkańców z konkretnymi planowanymi rozwiązaniami;
- W organizację działań konsultacyjnych oraz wsparcie w realizacji działań zaangażowana zostanie Rada Sołecka i Sołtys wsi.
- Rekrutacja w zakresie projektów adresowanych do lokalnej społeczności prowadzona będzie intensywnie na terenie wsi Złotniki Kujawskie (projekty, w miarę zainteresowania i możliwości adresowane będą do mieszkańców Złotnik Kujawskich, przy zachowaniu zasady równego dostępu);

Sołtys i Rada Sołecka wspólnie z KGW każdorazowo organizować będzie spotkania organizacyjne i informacyjne dla społeczności. Zakładamy, że sołtys i rada są stałym partnerem w realizacji, co przekładać się będzie na wsparcie w nawiązywaniu i budowaniu relacji z sektorem prywatnym, z Urzędem Gminy, pomoc w organizacji wydarzeń projektowych, wsparcie w kwestiach prawnych i formalnych, użyczenie przestrzeni.

5. SPOSÓB MODYFIKACJI KONCEPCJI I JEGO PARTYCYPACYJNY CHARAKTER

Koło Gospodyń Wiejskich jest otwarte na zmiany i modyfikację koncepcji, traktując ją jako dobry punkt wyjścia, podstawę do dalszych prac ze społecznością lokalną. Przeprowadzone konsultacje społeczne (2 spotkania realizowane metodą World Café) pokazały, jak silna jest potrzeba społeczności, by wspólnie włączać się w przedsięwzięcia dotyczące wsi, zabierać

głos w ważnych sprawach oraz spotykać się i proponować dobre rozwiązania dla Złotnik. Koło traktuje ten stan rzeczy jako potencjał, z którego może czerpać, by wspólnie z mieszkańcami organizować wydarzenia i po pogłębionych konsultacjach realizować projekty odpowiadające na potrzeby i wyzwania, z jakimi mierzą się Złotniki. Planowane są: spotkania informacyjne na temat realizacji poszczególnych zadań, informacje zawieszane na tablicy ogłoszeń we wsi, na stronie Facebookowej KGW i sołectwa, włączenie mieszkańców realizację projektów.

Warto mieć na uwadze, że lokalne potrzeby nie są stałe i ulegają zmianom i modyfikacjom w czasie, niejednokrotnie w ostatnim okresie (np. wskutek wybuchu pandemii Covid) okazywało się, że któraś ze wstępnie mniej priorytetowych potrzeb stawała się najbardziej paląca. Możliwość zaistnienia nieprzewidywanych w danej społeczności sytuacji, może wymusić zmiany koncepcji. Istotną przyczyną zmian mogą być także nowe możliwości finansowania zadań (modyfikacja poziomu dofinansowania, zasad konkursów, pojawienie się nowych projektów posiadający inne priorytety czy warunki realizacyjne). Zakłada się, że potrzebne będą wówczas ponowne konsultacje społeczne, spotkania i dyskusje.

Mając na uwadze powyższe, zaplanowano następujące warunki wprowadzania zmian:

- omówienie potrzeby i opracowanie wstępnego zakresu zmian koncepcji – zarząd KGW we współpracy z sołtysem;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych, dopytanie o potrzeby także w formie ankiet, głosowania,
- informowanie o wprowadzanych zmianach na tablicy ogłoszeń we wsi i na stronie Fb KGW (wraz z informacją o tym, jak można wносить uwagi);
- zebranie uwag i zmian: zarząd KGW we współpracy z sołtysem i radą sołecką – kluczowe zmiany przed wprowadzeniem poprzedzone będą przynajmniej jednym otwartym spotkaniem konsultacyjnym (modyfikacje drobne wprowadzane będą poprzez uzgodnienie przez zarząd KGW we współpracy z sołtysem);
- współpraca z urzędem gminy i śledzenie planów gminy na rozwój; po rozmowie z wójtem i radnymi wiemy, że w niedalekiej przyszłości będzie tworzona nowa strategia rozwoju naszej gminy, w co z pewnością będziemy się angażować;
- aktualizacja bieżących pomysłów i projektów w gminie i powiecie, tak by móc aplikować (w zależności od potrzeb mieszkańców) na odpowiednie projekty.

Zaproponowane mechanizmy konsultacyjne i narzędzia zapewnią partycypacyjny charakter zmian koncepcji Smart Village, adekwatny do warunków jej tworzenia.

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI I LUDNOŚCI OBJĘTEJ KONCEPCJĄ SV

Wieś Złotniki Kujawskie to wieś leżąca w gminie Złotniki Kujawskie, położona 28 km na południe od Bydgoszczy. Należy do województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu inowrocławskiego. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z dokumentu z 1362 roku. Wieś rozwinęła się dzięki nowej trasie kolejowej prowadzącej z Inowrocławia do Bydgoszczy. Dwór w Złotnikach Kujawskich, zbudowany w 1888 roku, stanowił znaczący element historycznego krajobrazu. Po drugiej wojnie światowej, budynek uległ wyburzeniu. Na jego miejscu zbudowano nową świetlicę i bibliotekę. Park, który go otaczał, był prawdziwym skarbem z początku XX wieku. Niestety, obecnie park jest wykarczowany, a zachowane są jedynie resztki dwóch stawów otoczonych polem uprawnym.

W Złotnikach Kujawskich znajdują się: Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, Publiczny Ośrodek Zdrowia, Prywatny Ośrodek Zdrowia, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Biblioteka – Międzypokoleniowe Centrum Kultury, Szkoła Podstawowa im. Karola Urbańskiego, przedszkole i żłobek, OSP, oczyszczalnia ścieków.

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku liczba ludności we wsi Złotniki Kujawskie to 2 730, z czego 50,3% mieszkańców stanowią kobiety, a 49,7% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 30,8% mieszkańców gminy.

Fot.6. Mapa Złotnik Kujawskich (źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Złotniki_Kujawskie)

1 Źródła: https://www.polskawliczbach.pl/wies_Zlotniki_Kujawskie, <https://ino.powiat.pl/zlotniki-kujawskie/historia-zlotniki-kujawskie/>, https://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1465/Zlotniki_Kujawskie/, Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027 przygotowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli, Kruszwica 2023 (data dostępu: 5.05.2024).

Analiza struktury wieku mieszkańców wsi Złotniki Kujawskie wskazuje, że 61,2% z nich jest w wieku produkcyjnym, 19,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Złotniki Kujawskie 63,5 osób w wieku nieprodukcyjnym. Dane GUS-u dla gminy, jak i dla Polski pokazują, że sukcesywnie wzrasta odsetek osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszania się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.

Należące do grupy przedprodukcyjnej dzieci i młodzież są wykluczone ze względu na miejsce zamieszkania. Mają utrudniony dostęp do oferty kulturalnej i zajęć pozalekcyjnych. Dużym wyzwaniem dla lokalnych liderów jest dotarcie do młodzieży w wieku 16+. Są to osoby uczące się poza Złotnikami, które niejako znikają z orbity lokalnych instytucji i organizacji. Istnieje duża potrzeba zbadania potrzeb tej grupy i przeformułowania oferty do nich adresowanej. Badania² ogólnopolskie pokazują, że pierwszą i podstawową potrzebą tej grupy jest dostępne miejsce, w którym będą oni mogli spędzać czas w sposób nieformalny, budując więzi ze sobą i miejscem, a w dalszej części włączając się w działania kulturalne i samemu je proponując.

W podobnej sytuacji są dorośli pracujący, dla których oferta kulturalna i edukacyjna jest mocno okrojona i niedostępna ze względu na czas (mogą oni korzystać z dodatkowych działań wyłącznie w godzinach późno popołudniowych i wczesno wieczornych). Im również brakuje stałego, dostępnego miejsca spotkań zorganizowanych i nieformalnych.

Trzecią, najważniejszą w perspektywie niniejszego badania grupą, są osoby w wieku 60+, która stanowi powiększającą się grupę osób w wieku poprodukcyjnym. Wykluczenie ze względu na miejsce zamieszkania przekładające się na ograniczony dostęp lub brak dostępu do zajęć dodatkowych, wydarzeń kulturalnych. Sytuacje ekonomiczna osób starszych jest najczęściej mniej komfortowa niż osób aktywnych zawodowo, toteż wyjazdy do większego miasta są wyzwaniem i często barierą nie do przeskokowania. W prowadzonym badaniu seniorzy byli również trzecią grupą, która wyraźnie wskazywała na potrzebę dostępnego, przyjaznego miejsca spotkań. Zarówno osoby w wieku produkcyjnym, jak i te w wieku poprodukcyjnym widzą potrzebę działań integracyjnych i międzypokoleniowych.

2. POTRZEBY ROZWOJOWE I POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI

(W TYM CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTU CYFROWEGO I/LUB KLIMATYCZNEGO I/LUB ŚRODOWISKOWEGO ORAZ POPRAWY WYKORZYSTANIA WIEDZY)

2.1. Ochrona środowiska i działania na rzecz klimatu

W Złotnikach Kujawskich brakuje infrastruktury rowerowej – ścieżek rowerowych, samoobsługowych serwisów rowerowych. Potrzebne jest rozszerzenie sekcji rowerowej

² Zob.: Raport "Oswajając zmienność. Kultura lokalna z perspektywy domów kultury",
<https://www.nck.pl/badania/aktualnosci/kultura-lokalna-z-perspektywy-domow-kultury>,
<https://www.nck.pl/badania/aktualnosci/raport-skrocony-o-kulturze-w-zyciu-dzieci-i-mlodziezy>
(data dostępu: 1.05.2024)

(„ciągnie się to latami, brakuje funduszy”). Poprawa sytuacji przyczyniłaby się do redukcji korzystania z samochodów przez mieszkańców, co przełożyłoby się na mniejsze zanieczyszczenie środowiska i bezpieczeństwo w poruszaniu się rowerami po drogach.

Mieszkańcy mają świadomość konieczności korzystania z zielonej energii. W pierwszej kolejności chcieliby, by oświetlenie wiejskie pozyskiwane było z OZE (wiatraków, solarów). Jako dobry przykład i potencjał przyszłego partnerstwa wskazywano na Dąbrowę – miejscowość w całości korzystającą z LED-ów. Pilną potrzebą jest również edukowanie społeczności w zakresie segregowania odpadów. W tym temacie wskazywanym partnerem mogłoby być Balczewo z mini sortownią plastików PLAST-MAR, prowadzącą równocześnie ciekawą działalność edukacyjną. Zyski z sortowni można by przeznaczyć na potrzeby gminy.

Jako pilną wskazano także potrzebę edukowania społeczności o konieczności sprzątania odchodów zwierząt i zapewnienia w tym celu odpowiednich śmietników we wsi.

W dalszej kolejności wskazywano również na potrzebę postawienia Jadłodzielni, dzięki której nie marnowano by żywności, a także na budowę kanalizacji dla wszystkich mieszkańców.

Silnym głosem było także zwrócenie uwagi na potrzebę dbania o zieleń, rewitalizowanie terenów zielonych we wsi i dbaniem o jej czystość z angażowaniem w jej dbanie mieszkańców.

2.2. Edukacja i kultura dla dzieci i dla dorosłych

W Złotnikach brakuje osobnej, dostępnej przestrzeni dedykowanej oddolnym inicjatywom lokalnym i nieformalnym spotkaniom społeczności. Złotniki nie mają świetlicy wiejskiej, co postrzegane jest jako duży brak. Zarówno dzieci i młodzież, seniorzy, jak i osoby dorosłe pracujące nie mają swojego klubu, kawiarni społecznej, miejsca z zapleczem kuchennym i nie mają gdzie się spotykać. KGW brakuje miejsca z zapleczem kuchennym („kobiety gotują w domach i przynoszą potrawy na spotkania”). Biblioteka – Międzypokoleniowe Centrum Kultury otwarta jest w ich ocenie zbyt krótko, bo w godzinach, w których osoby są w pracy/szkole, co wynika przede wszystkim z niedostatecznej liczby zatrudnionych osób. Rozwiązaniem mogłoby być stworzenie Centrum Integracji Społecznej łączące osoby w różnym wieku.

We wsi (np. w urzędzie czy bibliotece) potrzebne jest osobne stanowisko lidera kultury – kogoś, kto będzie pełnić funkcję menedżera zbierającego pomysły, koordynującego działania, pozyskującego środki zewnętrzne, pośredniczącego między urzędem a MCK-iem. Wzmocnieniem byłoby też zawiązywania trwałych partnerstw międzysektorowych, dzięki którym realne będzie realizowanie podejmowanych inicjatyw. Istnieje potencjał na realizację tego zadania, co pokazały partnerstwa zawiązane na rzecz przeprowadzenia niniejszego badania.

Zespół Złotniczanki, zespół Złoty Wiek i inni lokalni twórcy nie mają środków na nowe stroje i na wyjazdy na festiwale i warsztaty, dzięki czemu mogliby promować lokalną kulturę i się rozwijać. Marzeniem dzieci i młodzieży jest stworzenie objazdowego kina letniego, rozbudowanie oferty warsztatowej dla dzieci i młodzieży (np. zajęcia muzyczne, taneczne, sportowe, plastyczne).

W zakresie edukacji poza formalnej dzieci i młodzież istnieją duże braki w stosunku do każdej grupy wiekowej. Dzieci i młodzież nie mają możliwości wyboru kółek zainteresowań i zajęć

pozaszkolnych zarówno językowych, sportowych, jak i artystycznych. Dorośli potrzebują szkoleń rozwijających kompetencje cyfrowe, kulinarne, artystyczne oraz także zajęć sportowych. Silną potrzebą społeczności jest wzmocnienie infrastruktury Orlika, renowacja pamtracku oraz udział szkoły w programie Ministerstwa Sportu i Turystyki „Aktywna Szkoła”. Młodzież wskazuje na brak przygotowania klas 7 i 8 do wybrania odpowiedniej do osoby szkoły średniej – istnieje potrzeba konsultacji i warsztatów z doradcą zawodowym lub coachem.

2.3. Cyfryzacja

Złotniki nie posiadają światłowodu w całej wsi. Ułatwieniem do korzystania z internetu byłyby również darmowe wi-fi w kluczowych dla wsi miejscach oraz ławeczki z portami USB i kontaktem zasilającym. Jest to potrzeba wskazywana również przez młodzież.

Dotkliwym problemem jest brak odpowiedniego (pod względem jakości i realnych potrzeb) sprzętu komputerowego w szkole i urzędzie. Urządzeń się odpowiednio nie konserwuje ze względu na ograniczenia finansowe, co często przyczynia się do konieczności pracy na własnym sprzęcie, szczególnie w szkole.

„Gminna strona internetowa woła o pomstę do nieba, szkoły też”. Należy je przeorganizować lub zbudować od nowa, poprawić czytelność, przejrzystość, dostępność – zadbać o łatwiejszy dostęp do informacji, zamieścić m.in. formularze wniosków w wersji do pobrania i kalendarium wydarzeń odbywających się we wsi. W urzędzie brakuje multimedialnego, interaktywnego punktu informacyjnego. Przydatna byłaby również strona www sołectwa.

Pod względem edukacji cyfrowej potrzebne jest w punkcie widzenia mieszkańców wsparcie w bezpiecznym korzystaniu z usług bankowych i zabezpieczenia swojej prywatności, kursy komputerowe dotyczące narzędzi i programów (jak Excel czy Photoshop), a także szkolenia z higieny cyfrowej i cyberbezpieczeństwa.

Złotniki nie mają swojego archiwum cyfrowego, pokazującego cyfrową historię, miejsca w sieci, w którym mogliby zbierać najciekawsze informacje i opowieści, by w ten sposób udostępniać i promować lokalne dziedzictwo, historię i tradycje.

2.4. Dostępność

W Złotnikach brakuje dostatecznej ilości przejść dla pieszych z płaskim zjazdem, dostosowania chodników do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową oraz osób poruszających się z i na wózkach. W urzędzie brakuje windy (schodolazu). Dla osób ze spektrum autyzmu nie ma również zajęć pozalekcyjnych, świetlicowych, na których byłby obecny wykwalifikowany opiekun. Jednocześnie, mieszkańcy wskazują potrzebę większej dostępności miejsc zabawy, wypoczynku i rekreacji z uwzględnieniem osób potrzebujących szczególnych ułatwień (osób z niepełnosprawnościami, rodziców z małymi dziećmi itp.).

W zebranych opiniach rzadziej figurują potrzeby związane z kulturą czy edukacją dostępną, co nie oznacza, że ich nie ma. Przygotowanie projektu adresowanego do osób ze specjalnymi potrzebami bądź integracyjnego wymagałoby pogłębienia diagnozy i dotarcia do samych zainteresowanych. Zakres niniejszego badania pozwolił na dość ogólne zarysowanie sytuacji.

W proponowanych przez wieś działaniach należy zwrócić szczególną uwagę i dobrze zaprojektować komunikację zewnętrzną dotyczącą realizowanych w przyszłości projektów, by osoby wykluczone cyfrowo także miały dostęp do informacji (jak seniorzy, którzy nie mają poczucia, że posiadają kompetencje cyfrowe i że chcą z nich korzystać). Praktyka stosowana przez KGW polegająca na zamieszczaniu informacji o wydarzeniach w internecie (własne i partnerów media społecznościowe), rozwieszaniu plakatów w kluczowych miejscach oraz osobistym informowaniu grup jest dobrą praktyką na przyszłość.

3. UPROSZCZONA ANALIZA SŁABYCH I MOCNYCH STRON MIEJSCOWOŚCI ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ W JEJ OTOCZENIU

MOCNE STRONY

- dobre położenie geograficzne, w bliskiej odległości od Bydgoszczy i Inowrocławia, dobre skomunikowanie (PKP, PKS)
- „wszystko na miejscu (lekarz, poczta, bank, spożywcza, Dino, Biedronka)” blisko do miasta
- sprawnie działające organizacje, zespoły, instytucje (np. KGW, OSP, Zespół Złotniczanki)
- umacniające się sieci partnerstw
- dobry stan środowiska naturalnego
- świadomość problemów społecznych wśród mieszkańców aktywnie uczestniczących w życiu wsi, jasno sprecyzowane potrzeby
- pozytywny czynnik ludzki, przyjazna atmosfera podczas spotkań, poczucie, że jest z kim współpracować i że ta współpraca będzie udana
- otwartość na nowe rozwiązania, świadomość potrzeby pogłębionych badań, np. wśród grupy młodzieży
- cisza, spokój, krajobraz

SŁABE STRONY

- systematycznie zmniejszająca się liczba mieszkańców, rośnięcie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszanie się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym
- brak aktualnej strategii rozwoju gminy
- mała ilość miejsc na prowadzenie aktywności i inicjatywy oddolne mieszkańców - brak klubów, miejsc spotkań młodzieży i seniorów
- brak świetlicy wiejskiej (biblioteka MCK rzadko otwarta w godzinach późno popołudniowych)
- ograniczone środki finansowe
- niedofinansowanie Urzędu Gminy, Biblioteki, szkół i innych instytucji i ograniczenia kadrowe związane z zatrudnianiem osób

- światłowód niefunkcjonujący w całej wsi
- kiepskiej jakości sprzęt komputerowy w instytucjach i jego konserwacja
- strony www urzędu wymagające usprawnienia i przebudowy
- niedostatecznie rozwinięte e-usługi
- utrudnienia związane z gospodarowaniem odpadami i czystością (m.ni. niewystarczająca częstotliwość odbioru śmieci, dbałość o tereny zielone, dostateczną liczbę śmietników osiedlowych)
- brak dostatecznej liczby ścieżek i infrastruktury rowerowych
- niedostateczna liczba placów zabaw, siłowni i osób, które dbałyby o ich konserwację
- niedostateczne dostosowanie budynków i dróg do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- niedostateczna promocja wsi i gminy

SZANSE

- dostępność funduszy na rozwój regionalny i infrastrukturę
- możliwość pozyskania dodatkowych środków na aktywizację mieszkańców
- współpraca wielosektorowa, sieci i partnerstwa
- chęci i realne możliwości pozyskania środków zewnętrznych, w tym unijnych
- osoby lidarskie w społeczności lokalnej, w tym zaangażowana sołtyska, potencjał w zasobach ludzkich
- położenie geograficzne

ZAGROŻENIA

- odpływ młodych mieszkańców (młodzieży studiującej)
- wzrost cen materiałów i usług
- niepozyskanie dodatkowych środków
- ograniczone zasoby ludzkie osób doświadczonych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych
- kłopot z dotarciem do młodzieży powyżej 16 roku życia
- niedostateczne zaangażowanie mieszkańców i mieszkank w działania na rzecz wsi
- niedostateczna liczba pracowników instytucji i członków organizacji chcących zaangażować się w realizację projektów i zadbać o ich ciągłość po ich zakończeniu

ROZDZIAŁ III

SPÓJNOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ KONCEPCJI Z INNYMI DOKUMENTAMI

Gmina Złotniki Kujawskie nie posiada aktualnej strategii rozwoju, toteż podstawowy dokument, na którym się opieraliśmy to Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli (Kruszwica, 2023).

Komplementarne z dokumentem LGD-u są działania związane z:

- działaniami na rzecz seniorów, integrowanie i działania międzypokoleniowe,
- działaniami na rzecz dorosłych, dla których brakuje zajęć aktywizacyjnych i edukacyjnych i którzy są wykluczeni z powodu miejsca zamieszkania,
- tworzeniem ciekawej oferty zajęć dla młodych,
- ożywianiem świetlic wiejskich (w naszym wypadku – stworzenie świetlicy lub innego miejsca aktywności lokalnej dostępnego także w godzinach późno popołudniowych),
- potrzebą ogólnej aktywizacji i animacji ogółu społeczeństwa,
- stworzeniem odpowiedniej bazy kulturalnej i edukacyjnej przede wszystkim dla grup w wieku przed- i poprodukcyjnych,
- potrzebami w zakresie dostępności (zarówno architektonicznej, jak i usługowej),
- rozwojem infrastruktury, a w efekcie turystyki rowerowej,
- cyfryzacją wsi.

Dzięki spójności z koncepcją LGD-u, możliwe będzie skorzystanie z grantów przez nią ogłaszanych, a także aplikowanie do innych programów grantowych (w każdym z nich solidna diagnoza jest punktem wyjścia w ocenach złożonych wniosków).

Problemy i możliwości wskazane w niniejszej koncepcji w znacznej mierze odnoszą się do aspektów społecznych. W tym obszarze, są one zgodne ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych powiatu inowrocławskiego na lata 2021-2027”, w której jako priorytety wskazuje się obszar rynku pracy i bezrobocia, w szczególności w zakresie dostosowania kwalifikacji pracowników do bieżących potrzeb rynku pracy oraz dostępność, rozumianą jako tworzenie środowiska lokalnego przyjaznego osobom z niepełnosprawnościami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotnikach Kujawskich opracował również „Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Złotniki Kujawskie na lata 2018-2026”. W dokumencie tym dokonano analizy potrzeb dzieci i młodzieży, wskazując że form spędzania czasu wolnego wymaga dalszego rozwoju. Formą realizacji tych potrzeb jest zaplanowana w ramach koncepcji oferta klubu młodzieżowego, przewidująca na zajęcia czy warsztaty pozaszkolne, które pozwolą tym dzieciom przebywać poza negatywnie oddziaływującym środowiskiem. W dokumencie podniesiono także kwestie senioralne, sami seniorzy borykają się bowiem z alienacją, czując się „nieprzydatnymi”. Zaplanowane w koncepcji Smart Village działania w postaci klubu seniora tworzą przestrzeń również dla tej grupy społecznej.

ROZDZIAŁ IV

LISTA KOMPONENTÓW KONCEPCJI SV

Cel projektu (w kontekście diagnozy)	Nazwa projektu	Krótki opis projektu	Proponowane rezultaty	Wartość projektu (zł)	Źródła finansowania	Realizatorzy	Powiązanie z komponentem	Cechy strategiczne projektu
-wyrównanie szans edukacyjnych w edukacji poza formalnej dzieci młodzieży	Klub młodzieżowy „Artystyczne Złotniki”	Utworzenie Klubu Młodzieżowego (wg standardu minimum), w którym odbywać się będą regularne zajęcia w różnych obszarach, w szczególności: - artystyczne dla dzieci i młodzieży, również przy współpracy lokalnych twórców oraz artystów spoza regionu; - spotkania tematyczne (np. z uznanym artystą lokalnym); - sztuki cyfrowej, związanej z lepszym wykorzystaniem wiedzy, w szczególności na temat technologii cyfrowej; - inne.	1) Liczba osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji objętej wsparciem w ramach edukacji poza formalnej) - 20 os. 2. Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem -20 os. 3. Liczba uczniów, który nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu – 18 os.	100 tyś.	LSR LGD Czarnoziem na Soli (FEDKP)	NGO (np. lokalne stowarzyszenie lub koło gospodyń wiejskich)	Cyfrowy, poprawa wykorzystania wiedzy	Rozwój oferty zajęć pozalekcyjny, łatwiejszy dostęp do form rozwijania talentów

- aktywizacja i integracja mieszkańców wsi	Półkolonie „Lato w Złotnikach”	Artystyczne półkolonie dla dzieci i młodzieży, we współpracy z zaproszonymi lokalnymi artystami. Podczas półkolonii odbędą się warsztaty teatralne, muzyczne, plastyczne i choreograficzne, a ich efektem będzie zorganizowanie przez dzieci działania artystycznego (np. spektaklu, koncertu czy wystawy) dla lokalnej społeczności	Liczba turnusów półkolonii (po 10 dni) – 2 szt. Łączna liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w półkoloniach - 30 os.	32 tyś	Program Lato w teatrze/ Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie, środki MKiDN	NGO (np. lokalne stowarzyszenie lub koło gospodyń wiejskich)	Poprawa wykorzystania wiedzy	Łatwiejszy dostęp do form rozwijania talentów
- włączenie społeczne seniorów;	Klub seniora „Złoty Wiek – piękny wiek”	Stworzenie przestrzeni do regularnych spotkań seniorów, oferujących różnorodne formy spędzania czasu wolnego: - warsztaty muzyczne - zajęcia rekreacyjne - wizyty studyjne i krajoznawcze - udział w kulturze - kulinaria i rękodzieło (wsparcie postaw ekologicznych – nie marnuj, wykorzystaj) - inne w ramach zgłoszonych potrzeb	1. Liczba osób starszych objętych wsparciem w Klubach seniora –12 os. 2. Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu – 12 os. 3. Liczba objętych wsparciem klubów seniora – 1 klub	100 tyś.	LSR LGD Czarnoziem na Soli (FEDKP)	NGO (np. lokalne stowarzyszenie lub koło gospodyń wiejskich)	Środowiskowy/ klimatyczny/ poprawa wykorzystania wiedzy	Zmniejszenie alienacji seniorów
- wsparcie edukacji poza formalnej dorosłych	LOWE Złotniki	Stworzenie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji na bazie placówki edukacyjnej (SP Złotniki Kujawskie), w którym zgodnie ze	Liczba utworzonych LOWE – 1 szt. Liczba podmiotów przygotowanych do pełnienia funkcji lokalnego	250 tyś.	LSR LGD Czarnoziem na Soli (FEDKP)	Szkoła podstawowa w Złotnikach Kujawskich (JST – Gmina Złotniki Kujawskie), w	Cyfrowy, klimatyczny, środowiskowy, poprawa wykorzystania wiedzy	Dostosowanie umiejętności do bieżących potrzeb rynku pracy, rozwój zainteresowań

		zdiagnozowanymi potrzebami realizowane będą małe formy szkoleniowe, które umożliwią wzrost różnych umiejętności, przydatnych na rynku pracy	ośrodka kształcenia osób dorosłych – 1 szt. Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności lub kompetencji podstawowych, realizowanym poza bazą usług rozwojowych – 220 osób			szeroko zakrojonym partnerstwie lokalnym		
- poprawa dostępności obiektów infrastruktury publicznej	Poprawa dostępności miejsca rekreacji plenerowej przy Szkole Podstawowej w Złotnikach Kujawskich poprzez modernizację placu zabaw oraz przygotowanie miejsc postojowych	Modernizacja i powiększenie powierzchni istniejącego placu zabaw (obiekt ogólnodostępny) poprzez wymianę zużytych urządzeń zabawowych oraz montaż nowych urządzeń, dedykowanych wszystkim korzystającym, z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i potrzeb specyficznych oraz wykonanie miejsc postojowych (w tym również miejsc dla osób z niepełnosprawnościami) umożliwiających swobodne korzystanie z obiektu;	Liczba obiektów małej infrastruktury publicznej, których dostępność uległa poprawie – 2 szt. Odsetek ludności wiejskiej korzystający z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR - 2730	600 tyś.	LSR LGD Czarnoziem na Soli (PS WPR)	JST (Gmina Złotniki Kujawskie)	Klimatyczny, środowiskowy, poprawa wykorzystania wiedzy	Lepszy dostęp do obiektów użyteczności publicznej

- aktywizacja i integracja mieszkańców wsi	Wydzielenie pomieszczeń z zapleczem kuchennym dla KGW Złotniki Kujawskie	Wydzielenie i doposażenie pomieszczeń (w szczególności zaplecza kuchennego) na potrzeby działalności miejscowego koła gospodyń wiejskich. Wydzielenie odrębnego dostępu do pomieszczeń, remont wraz z modernizacją istniejącego zaplecza kuchennego w budynku szkoły;	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 szt. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów – 60 os.	40 tyś.	Fundusz Sołecki Sołectwa Złotniki Kujawskie oraz środki własne KGW Złotniki Kujawskie	JST (Gmina Złotniki Kujawskie); KGW (Koło Gospodyń Wiejskich w Złotnikach Kujawskich)	Klimatyczny, środowiskowy, poprawa wykorzystania wiedzy	Pobudzanie aktywności mieszkańców wsi
--	--	---	---	---------	---	---	---	---------------------------------------

ROZDZIAŁ V

PRZEWIDYWANE KORZYŚCI Z WDROŻENIA KONCEPCJI DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Realizacja zadań wynikających z przedstawionego programu długoterminowego rozwoju wsi Złotniki Kujawskie przyczyni się znacznie do podniesienia standardu życia mieszkańców, integracji społeczności i wzmocnienia więzi lokalnych, rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, rozwojem grup najbardziej narażonych na wykluczenie ze względu na wiek i miejsce zamieszkania. Będzie motywem do podejmowania dalszych działań przy wsparciu finansowym z instytucji prywatnych i państwowych. Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych widać dużo dokładniej dostępne zasoby ludzkie, czyli kto jest chętny do jakiego działania. Zdecydowanie lepiej widać również deficyty, potrzeby, które należy zaspokoić, aby osiągnąć realny rozwój.

Opracowanie koncepcji inteligentnej wsi przynosi wiele korzyści dla lokalnej społeczności, obejmując różne aspekty życia codziennego, gospodarki, infrastruktury i środowiska. Dla wsi Złotniki Kujawskie znaczące korzyści rysują się głównie w poprawie wykorzystania wiedzy. Oznacza to efektywne i skuteczne stosowanie posiadanych informacji oraz umiejętności w różnych kontekstach i dotyczyć zarówno jednostek (samych mieszkańców), jak i organizacji zaangażowanych w planowanie i realizację koncepcji. Umożliwi to nie tylko nabycie nowych umiejętności, ale także ich zastosowanie posiadanej wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów. Wykorzystanie łatwo dostępnej wiedzy doprowadzi do podejmowania bardziej świadomych i opartych na faktach decyzji, zwiększenia efektywności wdrażanych działań oraz ich innowacyjności.

Kolejną korzyścią będzie wzmożenie uwagi społecznej wokół problematyki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. W planowanych przedsięwzięciach planuje się kładzenie nacisku na problematykę niemarnowania, ponownego wykorzystania produktów. Włączenie do społecznej świadomości praktyk racjonalnego gospodarowania zasobami zapewni równowagę między ich wykorzystaniem a ochroną walorów przyrodniczych w najbliższym otoczeniu na przyszłość. Trend „niemarnowania” odnosi się do praktyk zmierzających do zmniejszenia ilości odpadów i efektywnego wykorzystania zasobów.